

ΤΖΟΝ ΚΗΤΣ (John Keats)

ποιήματα

Ωδή σε μια ελληνική υδρία

Από το περιοδικό Νέα Εστία, τεύχος 475, 15 Απριλίου 1947
Μτφ Μετάφραση: Ελπίδα Δ. Γκίνη

Ω νύμφη, ακόμη ανέγγιχτη της ησυχίας!
και θρέμμα του καιρού που αργοκυλά και της σιωπής,
συ που μια λουλουδένιαν ιστορία
απ' τους δικούς μας στίχους πιο γλυκά την τραγουδείς!
Ποιος με τη φουντωτή του φυλλωσιά σε ζώνει
θρύλος; Θεοί είναι αυτοί, θνητοί, για και τα δυο;
Στης Αρκαδίας μην είναι τα φαράγγια, ή μη στα Τέμπη;
Ποιοι να 'ναι; ποιες παρθένες αντιστέκονται; και ποιο
κυνήγημα τρελό; Τι πάλεμα για να ξεφύγουν;
Τι τύμπανα κι αυλοί; Και τι έκσταση άγρια είναι τούτη;

Γλυκές οι μελωδίες που ακούμε, όμως αυτές
οπού δεν ακουστήκαν, πιο γλυκές. Αυλοί απαλοί,
παίζετε, αλλά για τις αισθήσεις όχι. Με στροφές
που ηχούν στο νου μας μοναχά, πολύ πιο αγαπητές.
Έφηβε ωραία! Που το τραγούδι δε μπορείς ν' αφήσεις
κάτω απ' τα δέντρα, ουδέ κι αυτά τα φύλλα τους να χάσουν,
ποτέ φιλιά δε θα χαρείς, απότολμε εραστή!
Αν και σιμά φτασμένος στο σκοπό σου, δε θ' άγγιξεις
την ευτυχία' μα μη λυπάσαι, δε θα μαραθεί
ποτέ! και πάντα θα την αγαπάς και θα 'ναι ωραία.

Ω σεις, που δε θα χάσετε, καλότυχοι θαλλοί,
τα φύλλα, ούτε την άνοιξη θ' αφήσετε ποτέ!
Και που χωρίς αποσταμό, τραγουδιστή,

Θ' αυλείς, και το τραγούδι σου αγέραστο θα μένει.
Ακόμα εσύ πιο ευτυχισμένη αγάπη, ευτυχισμένη!
πάντα θερμή κι άξια χαρές ατέλειωτες να δίνεις,
πάντα τρεμάμενη κι αιώνια, δυνατή και νια,
απάνω από τ' ανθρώπινο το πάθος θρονιασμένη
που αφήνει ξέχειλη από θλίψη την καρδιά,
κι αποσταμένη, μέτωπο καφτό, γλώσσα στεγνή!

Ποιοι να 'ναι που 'ρχονται για τη θυσία; σε ποιο βωμό
χλωρό οδηγείς, μυστηριακέ ιερέα, το δαμάλι
που μουγγανίζει ανήσυχα κατά τον ουρανό
κι άνθια στολίζουνε τα μεταξένια του πλευρά;
Ποια μικρή πόλη, σε γιαλό κοντά, είτε σε βουνό
σκαρφαλωμένη, με το κάστρο της το ειρηνικό,
άδεια απ' ανθρώπους έμεινε τούτο το ευλαβικό
πρωί; Πόλη μικρή, θα μείνουνε παντοτεινά
οι δρόμοι σου βουβοί, κι ουδέ ψυχή
ξανά θα στρέψει, το γιατί ερημώθηκες να πει.

Γραμμή αττική! γύροι λαμπροί οπού νησί και κόρες
σαν πλοκαμοί, στο μάρμαρο εργασμένοι τεχνικά,
σας τριγυρνούν, με πατημένα χόρτα και κλαδιά,
το στοχασμό μας ξεπερνά η σιωπηλή σου γλώσσα,
καθώς η αιωνιότητα. Ψυχρή γραφή
βουκολική! Τα χρόνια τούτη τη γενιά σα σβήσουν,
εσύ θε να σταθείς του ανθρώπου φίλη αληθινή,
μες στις μελλούμενες τις λύπες να του λες:
"Η ομορφιά είν' αλήθεια, η αλήθεια είν' ομορφιά,"
Να τι 'ναι που έμαθες στον κόσμο, τι χρωστάς να ξέρεις !

Ωδή σ' ένα αηδόνι

Η καρδιά μου πονεί. Βαριά χαλαρώνει
τις αισθήσεις μου νάρκη, λες φαρμάκι έχω πει,
λες κι άδειασα ολόγεμο κύπελλο αφιόνι,
λίγο πριν, και βυθίστηκα μέσα στη λήθη.
Δε φθονώ την ωραία που σου 'λαχε μοίρα,
μονάχα πονώ από χαρά στη χαρά σου,
των δεντρών λαφροπτέρουγη Δρυάδα εσύ,
που σε μυριοπλεγμένες ηχηρές φυλλωσιές
απ' οξιές κι αρίθμητους ίσκιους, τον ύμνο
του καλοκαιριού με γιομάτη φωνή τραγουδείς.

Ω! και ποιος θα μου δώσει μια γουλιά απ' το κρασί
που στη γης το κρατούνε καιρούς να παγώσει,
να μυρίζει λουλούδια και πράσινο αγρό
και χορό και τραγούδια και του ήλιου μεθύσι,
ένα πλέριο ποτήρι από χώρα θερμή
γιομισμένο απ' τη γνήσια πορφυρήν Ιπποκρήνη,
στ' αλικόβαφα χείλια του να σπιθίζει
όλο φούσκες ο αφρός, να μπορέσω να πιω!
Κι αφήνοντας πίσω τον κόσμο, μαζί σου,
στα σκοτάδια του δάσου μακριά να χαθώ!

Ν' απλωθώ μες στ' αγέρι, να χαθώ, να ξεχάσω
το που εσύ μες στα δάση δεν έχεις γνωρίσει,
τον κάματο, την πλήξη, τον πυρετό, εδώ
που το βόγγο ο ένας ακούει τ' αλλουνού,
το τρεμάμενο αδύναμο κεφάλι των γέρων,
και τη νιότη που ωχρή σιγασβεί και πεθαίνει,
που κι η σκέψη ακόμα σε γιομίζει από θλίψη
και στα βλέφαρα πάνω μολύβι βαραίνει,

που η λάμψη ωραίων ματιών μια μέρα κρατά,
μα κι η φλόγα που ανάβουν δε ζει πιο πολύ.

Μακριά! Μακριά! Θα πετάξω κοντά σου!
Μα του Βάκχου οι πάνθηρες δε θα με σύρουν,
θα με φέρουν της ποίησης τ' άυλα φτερά,
κι ας μ' αντίσκοβε ο νους μου βαρύς ως τα τώρα.
Να 'μαι κιόλας μαζί σου! Είν' η νύχτα γλυκιά
κι ίσως η άνασσα να 'ναι στο θρόνο η σελήνη
και γύρω της μάγος εσμός απ' αστέρια!
Μα εδώ πέρα άλλο φως δε φωτάει, μοναχά,
όσο η αύρα απ' τα ουράνια στο φύλλωμα χύνει
και στα χορταριασμένα στριφτά μονοπάτια.

Τι λουλούδια στα πόδια μου ανθίζουν δεν ξέρω,
μήτε ποιο γλυκό μύρο πλανιέται στους κλώνους,
μα στο ισκιόφωτο το μυρωμένο μαντεύω
την ξέχωρη τούτου του μήνα ευωδιά,
όπου παίρνουν τα θάμνα, τ' ασπράγκαθα, η χλόη,
οι καρποί στ' άγρια δέντρα, το ρόδο του αγρού,
ο μενεξές που σβηέται γοργά μες στα φύλλα,
και το πρώτο παιδί του Μαγιού, της μοσκιάς
το μπουμπούκι λουσμένο σ' απόσταγμα δρόσου,
που οι μύγες τα βράδια του θέρους με βουή τριγυρνούν.

Στο σκοτάδι αφουγκράζομαι. Κι αν τόσες φορές
για τον ήσυχο θάνατο αγάπη είχα νοιώσει
και με λόγια γλυκά σε στίχους καλούσα
την πνοή μου απαλά στον αιθέρα να πάρει,
μα τώρα, σαν πλούσια ηδονή μού φαντάζει,
δίχως πόνο, τα μεσάνυχτα αυτά να πεθάνω,
ενώ σ' έκσταση γύρω σκορπάς την ψυχή σου!
Θε να ψάλλεις, μ' ανώφελα θα 'ν' για τ' αυτιά μου.
Η θεϊκή σου νεκρική ψαλμωδιά
θ' αντηχεί σε σωρόν από χώμα.

Συ δεν πλάστης για θάνατο, αιώνιο πουλί.
Αχόρταγοι άνθρωποι δε σε πάτησαν χάρω,
η φωνή π' ακούω τώρα, σε χρόνια παλιά
κι απ' τον άρχοντα ακούστηκε κι από το δούλο.
Ίσως να 'ταν ο ίδιος ετούτος σκοπός,
όπου εχύθη στις Ρουθ τη θλιμμένη καρδιά,
καθώς την πατρίδα γλυκά νοσταλγώντας,
δακρυσμένη στεκόταν στα στάχια τα ξένα.
Αυτό να 'χε γητέψει παραθύρια π' ανοίγαν
σ' αφρισμένα πελάγη σε μια ξωτικήν ερημιά.

Ερημιά! σαν καμπάνα η λέξη με κράζει
να χωρίσω από σέ και μόνος να μείνω!
Χαίρε! Να πλανέσει η φαντασία δεν είν' άξια
όσον έχει τη φήμη. Χαίρε πνεύμα απατηλό!
Το γλυκό σου τ' αντίφωνο, σαν παράπονο,
σβηεί και πάει, το γειτονικό λιβάδι περνά,
το ήσυχο ρυάκι, του λόφου την πλαγιά
και στο ξέφωτο θάβεται της άλλης κοιλάδας.
Ήταν όραμα; Όνειρο που έπλεξε ο νους;
Πάει πια η μουσική! Ξύπνιος είμαι ή κοιμάμαι;

Μετάφραση: Ελπίδα Δ. Γκίνη

Bright Star (Λαμπρό αστέρι)

Λαμπρό μου αστέρι, σταθερός να ήμουν σαν και σένα,
Όχι- μόνο σπιθόφωτος, τρεμάμενος τη νύχτα
Ψηλά, με μάτια ορθάνοιχτα, αιώνια κοιτάζω,
Σαν τον υπόνομο, άγρυπνο της Φύσης ερημίτη,
Ωκνά, αργοσάλευτα νερά στο ιερό τους έργο
Γύρω στη γη τα' ανθρώπινα ακρογιάλια εξαγνίζουν.
Έη να θωρώ το μαλακό φρεσκοπεσμένο χιόνι,
Που στρώνει λευκοπούπουλα σε βάλτους κι ακροβούνια.
Όχι, ποθώ αμετάβολος και σταθερός να γέρνω
Στο στήθος της Αγάπης μου το αμέστωτο να νιώθω
Σε μιαν απαλήν ανασεμιά ν' ανεβοκατεβαίνει
Και σ' ανατάραγμα γλυκό πάντοτε να ξυπνάω
Κι αιώνια την ανάσα της ν' ακούω στο ξυπνητό μου.
Έτσι η ζωή μου να κυλά ή κάλλιο ας σιγοσβήσω.

(Ανθολογία Άγγλων ποιητών, εκδ. Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων)

Bright Star (Λαμπερό αστέρι)

Λαμπερό αστέρι, σταθερός να 'μουν σαν κι εσένα.
- Όχι λαμπράδα ερημική κρεμάμενη στη νύχτα,
για να θωρώ, μ' ολάνοιχτα τα βλέφαρά μου αιώνια,
υπόμονος κι ακοίμητος της φύσης ερημίτης,
τ' αργοκινούμενα νερά, μες στο ιερό τους έργο
γύρω στη γη τ' ανθρώπινα ακρογιάλια που εξαγνίζουν,
ή να κοιτάζω ατέλειωτα την απαλή τη μάσκα,
που με το χιόνι στα βουνά και μες στους βάλτους πέφτει.
- Όχι, το να 'μαι σταθερός κι ασάλευτος το θέλω,
γιατί ποθώ, πάντα γυρτός στο στήθος της καλής μου
το αμέστωτο, να νοιώθω το ν' ανεβοκατεβαίνει,
και να ξυπνώ με μια γλυκιά πάντοτε ανησυχία,
κι αιώνια την ανάσα της τη μαλακή ν' ακούω.
Και πάντα έτσι να ζω - ή αλλιώς να σβήνω ως να πεθάνω.

Μετάφραση: Μάρκος Τσιριμώκος

Πού είναι ο Ποιητής; Φανερώστε τον! Φανερώστε τον!

Πού είναι ο Ποιητής; Φανερώστε τον! Φανερώστε τον,
εννέα Μούσες, για να τον γνωρίσω!
Είναι ο άνθρωπος που με τον άνθρωπο
είναι ίσος, είναι αυτός βασιλιάς,
ή φτωχότερος απ' τη φάρα των ζητιάνων,
ή κάτι άλλο θαυμαστό
Ένας άνθρωπος ίσως να' ναι ανάμεσα σε πίθηκο και Πλάτωνα
Αυτός είναι ο άνθρωπος που με το πουλί,
το σπουργίτι ή τον αετό, βρίσκει το δρόμο του
σε όλα του τα ένστικτα. Αυτός έχει ακούσει
του λιονταριού το βρυχηθμό, και μπορεί να πει
τι εκφράζει ο σκληρός λαιμός του,
Και σε αυτόν έρχεται της τίγρης η κραυγή
ευφραδής και πατά
στ' αυτί του σα γλώσσα μητρική...

Η αδάκρυτη καλοκυρά (Η όμορφη δίχως οίκτο)

Δυστυχισμένε, τι έχεις και γυρίζεις
εδώ μονάχος, μ' όψη αχνή;
Της λίμνης εξεράθηκαν τα βρύα,
και πια δεν κελαηδεί πουλί.

Δυστυχισμένε, τι έχεις κι είσαι τόσο
αλαλιασμένος και χλωμός;
Γέμισε η βερβερίτσα τη φωλιά της,
κι έχει τελειώσει ο θερισμός.

Κρίνο νωπό στο μέτωπό σου βλέπω,
της αγωνίας τη δροσιά.
Στο μάγουλό σου ρόδο μαραμένο,
που αποξηραίνεται γοργά.

Είδα μια ωραία κυρά μες στα λιβάδια,
νεραΐδοπούλα γαλανή,
κι είχε μακριά μαλλιά κι αλαφρό πόδι,
κι άγρια τα μάτια της πολύ.

Την ανεβάζω στο ήμερο άλογό μου,
κι άλλο δεν έβλεπ' απ' αυτή,
γιατί στο πλάι μου γέρνει και τραγούδι
νεραΐδας σιγοτραγουδεί.

Πλέκω για το κεφάλι της στεφάνι,
βραχιόλια, ζώνη, όλο ευωδιά,
και σα να μ' αγαπούσε με κοιτάζει
κι αναστενάζει σιγανά.

Γλυκόρριζες μού βρήκε, κι άγριο μέλι,
βρήκε του μάννα τη δροσιά,
και μου 'πε με τη ζωτικιά της γλώσσα
"Ναι! σ' αγαπώ στ' αληθινά".

Στη νεραϊδοσπηλιά της σα με πήγε,
μ' είδε και στέναξε βαθιά.
Της φιλώ τ' άγρια και θλιμμένα μάτια,
ώσπου τα κοίμησα γλυκά.

Και κοιμηθήκαμε πάνω στα βρύα,
κι όνειρον είδα, ω δυστυχιά,
τ' όνειρο, που στερνό μου όνειρο εστάθη,
στου λόφου την ψυχρή πλαγιά!

Σαν το θάνατο αχνοί ήταν βασιλιάδες,
και πλήθη μαχητών χλωμά,
που κράζανε "Στα δίχτυα σ' έχει πιάσει
η αδάκρυτη Καλοκυρά".

Κι είδα στα σκότη τ' άσάρκά τους χείλη,
σα φριχτό μήνυμ' ανοιχτά,
και βρέθηκα, ξυπνώντας, εδώ πάνω
στου λόφου την ψυχρή πλαγιά.

Γι' αυτό πάω κι έρχομαι, κι όλο γυρίζω,
εδώ μονάχος, μ' όψη αχνή,
της λίμνης κι αν ξεράθηκαν τα βρύα,
κι αν πια δεν κελαηδεί πουλί.

Μετάφραση: Μάρκος Τσιριμώκος

Η Φήμη

Η Φήμη πεισματάρικη, σεμνή θα μένει κόρη
γι' αυτούς που τήνε τριγυρνάν με δουλικό το γόνα.
Κι όμως, να, παραδίνεται σ' ένα άμυαλον αγόρι.
Πιο τρέλαν έχει μια καρδιά που δεν γνωρίζει αγώνα.
Είναι τσιγγάνα. Δε μιλά σ' όσους δεν έχουν μάθει
μακριά απ' αυτήν να 'ναι ήσυχοι. Ναζιάρα, δεν αρέσει
σιμά στ' αυτή της ψίθυρο, θαρρεί κάτι θα πάθει
και σαν μιλάν άλλοι γι' αυτήν σε σκάνδαλο θα πέσει.
Είναι τσιγγάνα αληθινή, στο Νείλο γεννημένη,
ζηλιάρα σαν την Πετεφρή. Αυτής την καταφρόνια
μ' άλλη τόση πληρώσετε, ερωτοχτυπημένοι
σεις τροβαδούροι. Αγέραστοι σεις καλλιτέχνες αιώνια
τρελοί μην είστε. Για το 'έχε γεισ' κομψά απλώστε χέρι
κι αν της αρέσει πίσω σας το βήμα της θα φέρει.

Μετ. Β Ελεγάς